

Impuls del cultiu de mongetes seques en noves zones de Catalunya: Viabilitat, sostenibilitat i ús eficient de l'aigua

abr. 29, 2026 |

Segons dades del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i alimentació (IDEGAT, 2024) aproximadament el 43 % de la superfície cultivada a Catalunya es destina al cultiu dels cereals. Si es compara amb la presència d'altres cultius, com ara els llegums, és molt baixa (1%). Aquest model exposa una vulnerabilitat econòmica i ambiental del sistema agrícola actual, marcat per l'estancament dels rendiments, la dependència de fertilitzants i pesticides, les dificultats en el control de les males herbes o la degradació dels sòls a causa del monocultiu. En aquest context, emergeix la necessitat d'explorar alternatives viables que siguin econòmicament rendibles i ambientalment sostenibles. Es destaca, per tant, la recuperació del cultiu de lleguminoses per a consum humà juntament amb l'aplicació de noves tècniques de producció, com a eix central per a la renovació de l'agricultura a Catalunya.

*Una de les alternatives és el cultiu de la mongeta (*Phaseolus vulgaris* L.) molt arreada al territori. Una prova d'això és que a Catalunya, actualment hi ha 2 de les 5 Denominacions d'Origen Protegides (DOP) de mongeta que hi ha a Europa, la DOP mongetes del Ganxet i la DOP fesol de Santa Pau (DARP 2010; 2014). Tot i això, actualment la producció de mongetes suposa tant sols 14.577 tones en una àrea de 8.002 hectàrees durant l'any 2022, quantitat molt baixa en comparació a altres cultius. Aquest fet es deu a que la majoria d'hectàrees van destinades a mongeta de mata alta i en alguns cassos, sense reg de suport.*

En el marc del grup operatiu Impuls del cultiu de mongetes seques en noves zones de Catalunya: viabilitat, sostenibilitat i ús eficient de l'aigua (ImNovaBean), s'han obtingut alguns resultats de l'adaptabilitat del material vegetal, el període de sembra òptim i sistemes de control d'herbes.

MATERIAL VEGETAL

A la les localitats de La Tallada d'Empordà (el Baix Empordà) i Torregrossa (el Pla d'Urgell) s'han avaluat 10 varietats de mongeta seca de mata baixa; Americana (T9905), Arrossina,

Garrotxa, Michigan i Seafarer de tipus navy, les varietats Ganxet i Ganxet Refardes de tipus Ganxet de mata baixa, la varietat Pinta mata baixa Leon de tipus Pinta i la varietat Pactol de tipus Marrow.

Pel que fa el cicle de la floració (**Figura 1**), s'ha observat que les varietats més precoces han presentat una durada de la floració més llarga, com és el cas de Pinta mata baixa Leon, Ganxet Refardes i Ganxet.

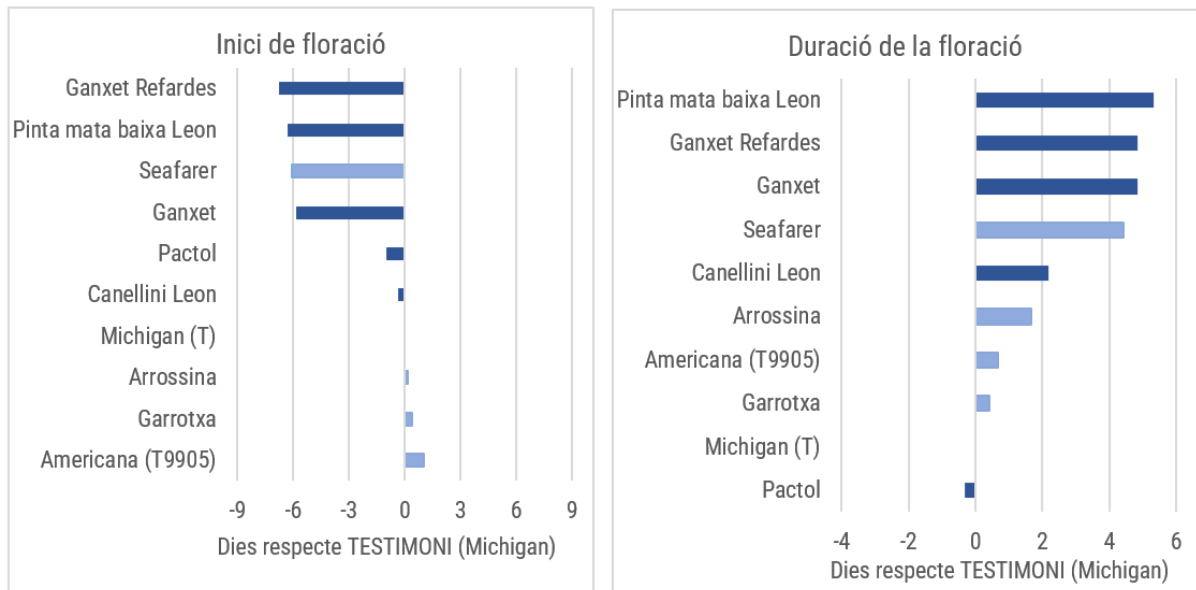

Figura 1: A l'esquerra data d'inici de floració i a la dreta durada de la floració respecte testimoni dels assaigs varietals en micro-parcel·les dins del marc del grup operatiu IMNOVABEAN, realitzat a Torregrossa (el Pla d'Urgell) i a La Tallada d'Empordà (el Baix Empordà) durant la campanya 2025. En blau més clar s'han ressaltat les varietats de tipus Navy.

A la **Figura 2** es presenten els resultats de producció (kg/ha al 14% d’humitat) i humitat (%) obtinguts a l’assaig de Torregrossa (el Pla d’Urgell). La varietat Canellini Leon (2988 kg/ha al 14% d’humitat) ha presentat una producció significativament superior a Ganxet (1570 kg/ha al 14% d’humitat). A més, Canellini Loeon també ha mostrat una humitat significativament més elevada amb un 45% valor molt alt que s’explica perquè aquesta varietat, en el moment de la collita (finals de novembre), no havia completat el seu cicle. Pel que fa a les varietats navy, a la majoria dels cassos han presentat produccions pròximes a 2000 kg/ha al 14% i humitats inferiors a 17%.

	PRODUCCIÓ (kg/ha al 14%)	SEPARACIÓ DE MIT-JANES*		HUMITAT (%)	SEPARACIÓ DE MIT-JANES*
CANELLINI LEON	2988	a	CANELLINI LEON	45,0	a
AMERICANA (T9905)	2628	ab	GANXET REFARDES	27,0	b
PACTOL	2367	ab	GANXET	26,1	b
PINTA MATA BAIXA LEON	2338	ab	GARROTXA	22,9	b
ARROSSINA	2303	ab	PINTA MATA BAIXA LEON	19,1	b
MICHIGAN	2301	ab	PACTOL	17,4	b
GARROTXA	2153	ab	MICHIGAN	16,7	b
SEAFARER	1821	ab	AMERICANA (T9905)	16,6	b
GANXET REFARDES	1722	ab	SEAFARER	16,0	b
GANXET	1570	b	ARROSSINA	16,0	b
Mijana assaig	2256		Mijana assaig	22,5	
Coefficient variació	19%		Significació varietats tractament	p = 0,0002	
Significació varietats tractament	p = 0,0277		Significació varietats repetició	p = 0,7410	
Significació varietats repetició	p = 0,1908		*Test de Tukey		
Varietats Navy			Varietats Navy		

Figura 2: Producció (kg/ha al 14% d’humitat) a la dreta i humitat (%) a l’esquerra de les varietats dels assaigs varietals en micro-parcel·les dins del marc del grup operatiu IMNOVABEAN, realitzat a Torregrossa durant la campanya 2025. En blau s’han ressaltat les varietats de tipus navy.

DATA DE SEMBRA

A les localitats de Sucs (el Segrià) i a La Tallada d’Empordà (el Baix Empordà) es van avaluar les dates de sembra de juny, juliol i agost amb la varietat Ganxet de mata baixa, amb l’objectiu d’avaluar la variabilitat del cultiu de mongeta com a doble collita.

Els resultats del cicle de floració a les dues localitats han estat dispars. A la Tallada d’Empordà, les dates de sembra que han presentat una major duració del període de floració han estat juliol i agost, amb 42 i 38 dies, respectivament. A Sucs, la duració de la floració ha estat moltes vegades menor. Cal destacar que, en la data de sembra d’agost, el cultiu no va finalitzar el cicle i pràcticament no es va desenvolupar, presentant una mida molt reduïda.

SEMBRA	PERÍODE DE FLORACIÓ																													
	AGOST										SETEMBRE										OCTUBRE									
23 DE JUNY	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30
16 DE JULIOL																														
13 D'AGOST																														

Figura 3: Període de floració de les dates de sembra de juny, juliol i agost dins de l’activitat adaptació del material vegetal a diferents dates de sembra en el marc del grup operatiu IMNOVABEAN dut a terme a La Tallada d’Empordà durant la campanya 2025.

SEBRA	PERIODE DE FLORACIÓ																													
	AGOST										SETEMBRE										OCTUBRE									
27 DE JUNY	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30
18 DE JULIOL																														
7 D'AGOST																														

Figura 4: Període de floració de les dates de sembra de juny, juliol i agost dins de l'activitat adaptació del material vegetal a diferents dates de sembra en el marc del grup operatiu IMNOVABEAN dut a terme a Sucs durant la campanya 2025.

MECANITZACIÓ

S'han assajat diferents estratègies pel control de la flora adventícia basades en el desherbatge, químic, el desherbatge mecànic amb binadores de precisió i la combinació dels dos. A la **Figura 5** s'ha observat com les eficàcies més elevades en el control de la flora adventícia s'han obtingut en els tractaments de desherbatge combinat químic més mecànic (51%) i desherbatge químic (42%). Cal destacar que la presència d'herbes ha influït en la producció, on els tractaments amb infestacions més elevades han presentat rendiments més baixos. (**Figura 6**)

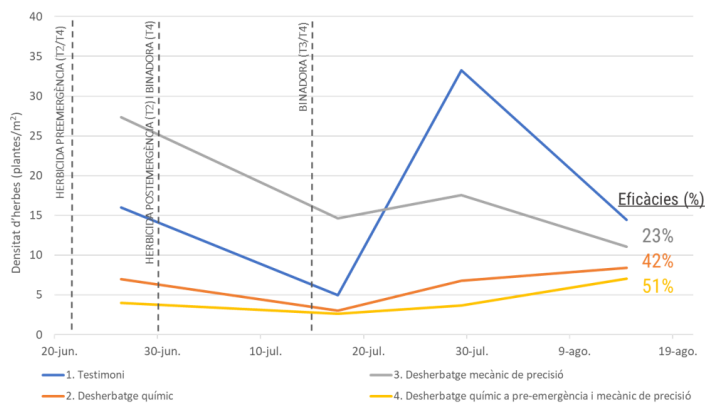

Figura 5: Evolució de la densitat d'herbes de l'activitat mecanització del cultiu de mongetes seques de mata baixa d'Agramunt (l'Urgell) durant la campanya 2025.

	PRODUCCIÓ (kg/ha al 14%)
T4. QUÍMIC + MECÀNIC	2235 a
T2. QUÍMIC	2148 a
T3. MECÀNIC	920 b
T1. TESTIMONI	581 b
Mitjana assaig	1471
Coefficient variació	7%
Significació varietats tractament	p= 0,0121
Significació varietats repetició	p= 0,9912

*Test de Tukey

Figura 6: Producció (kg/ha al 14% d'humitat) de les estratègies de l'activitat mecanització del cultiu de mongetes seques de mata baixa realitzat a Agramunt durant la campanya 2025.

Resultats obtinguts a partir del grup operatiu "Impuls del cultiu de mongetes seques en noves zones de Catalunya: viabilitat, sostenibilitat i ús eficient de l'aigua (ImNovaBean)", finançat pels Ajuts per a l'execució de projectes pilot de grups operatius de l'Associació Europea per a la Innovació en matèria de productivitat i sostenibilitat agrícoles (AEI-Agri), en el marc del Pla estratègic de la PAC 2023-2027.

Cofinançat per
la Unió Europea

Generalitat
de Catalunya

AUTORS

JOAN SERRA
IRTA – Programa de Cultius Extensius
Sostenibles

JOSEP ANTON BETBESÉ
IRTA – Programa de Cultius Extensius
Sostenibles

JOAN FAÑÉ
IRTA – Programa de Cultius Extensius
Sostenibles

BERTA CUNILL
IRTA – Programa de Cultius Extensius
Sostenibles